

נשים שנרצחו בשנת 2008

תאריך	שם האשה	ישוב	זיקה לרוצח	הערות
13.1.08	לריסה דזוידוב, בת 45	קרית-ים	בן זוגה לחיים	לאשה ילד ולזוג ילד משותף; בן הזוג שפך עליה חומר להדלקת אש והצית אותה למוות
9.3.08	מרסל מעודה, בת 63	ראשלי"צ	בעל	הבעל דקר את אשתו למוות
12.3.08	אלמונית בת 40	אשקלון	מכר	נחבלה למוות על הגופה נמצאו סימני אלימות
16.4.08	מרינה דראושה, בת 33	איכסאל	בעל	על הגופה נמצאו סימני אלימות; בעבר התלוננה על תקיפה מצד בעלה; לאשה תינוק כבן שנתיים
13.4.08	פלורה טיקוטנקו, בת 82	חיפה	בן	הבן דקר את אימו למוות
22.4.08	אלמונית בת 40	רחובות	גיס	ניסה לרצוח את אשתו ואחותה, אחות האשה (הגיסה) נפטרה
27.4.08	סבתא, דודה, דוד	רמלה	נכד/ אחיין	רצח את סבתו, דודתו ודודו ביריות
17.5.08	יפה רחבי, בת 47	אריאל	גרוש	אם ל-7 ילדים; גרושה רצח אותה ביריות והתאבד; הוצע לה מסי פעמים מקלט אך היא סירבה
19.5.08	זיוה ברוך, בת 59	ענתות	גרוש	גרושה חנק אותה למוות
26.7.08	נוגה גדו, בת 30	טירת הכרמל	בעל	לזוג, שהיה בהליכי גירושין, 3 ילדים קטנים; הבעל רצח את אשתו בדקירות סכין
10.8.08	יוכבד אברהם, בת 70	קרית שמונה	בעל	הבעל הכה את אשתו למוות באמצעות אבן במהלך ויכוח בחצר ביתם
9.9.08	אלמונית בת 30	שיבלי	אח	על גופתה נמצאו סימני אלימות
9.10.08	אלמונית בת 30	אום אל-פאחם	בן משפחה	נדקרה למוות

המידע נאסף על ידי ארגון לא - לחימה באלימות נגד נשים

דבר המערכת

אלימות כלפי נשים

כמדי שנה בשנה אנו מציינות בנובמבר את יום השנה הבין-לאומי למאבק באלימות כלפי נשים. אני רוצה לנצל מרחב כתוב זה כדי לרענן או להדגיש כמה עובדות שייכתן שישמעו כמובנות מאליהן: לעולם ניאלץ לציין את יום השנה למאבק באלימות כלפי נשים - גם אם יתמשח החזון המיוחל של מיגור כל האלימות בעולם ובכללו האלימות כלפי נשים (וברור שהסיפא כרוכה ברישא). אפילו בעתות השלווה והשקט מוטל יהיה עלינו להזכיר את מוראות העבר לבל יחזרו להלוט על דלתותינו.

- אלימות אינה פיזית בלבד - אף על פי שבדף המידע אנו כותבות במובלט את הרשימה המצערת והמרתיעה של שמות הנרצחות במהלך השנה החולפת. אלימות אכן יכולה להיות פיזית ומינית, אולם אנו סובלות גם מאלימות מילולית, רגשית, כלכלית ונפשית, מהטרדה מאיימת ומהזנחה, שההתמודדות עמן עלולה להיות קשה יותר מאלימות פיזית ומינית, מפאת היעדר סימנים ניכרים לעין ומחמת התעלמות התקשורת מהן.

- נשים בעלות מוגבלויות סובלות כפליים מאלימות מנשים ללא מוגבלויות - קל וחומר שקשה להן לאין ערוך להתנגד לאלימות כלפיהן. בפרט המצב חמור בקרב נשים עם נכות נפשית וקוגניטיבית השוהות במוסדות ומועדות לפגיעה בידי המטפלים בהן.

- אלימות כלפי אוכלוסיות אחרות מטמיעה דרכי התנהגות אלימות בכלנו - אף כ, אוכלוסיות אלה נראות לעתים רחוקות מאתנו. לדוגמה, הכיבוש בשטחים מחנך דור שלם של צעירים המשרתים בצבא לנהוג באדנות באוכלוסייה הפלסטינית המתגוררת בשטחים הנתונים בכיבוש, ובוודאי ובוודאי היד הקלה הננקטת כלפי המתנחלים העושים שמות בשכניהם הפלסטינים.

לסיכום, עלינו לזכור ששינוי החברה מתחיל בבתינו אנו. ברוח החגים שחלפו זה מכבר אבקש להזכיר אחד ממכמני היהדות, המביע מסר זה - "אם אין אני לי, וכשאני לעצמי, מה אני, ואם לא עכשיו, אימתי?" (פרקי אבות א יד). "אם אין אני לי" - אנחנו צריכות ויכולות לסמוך על עצמנו ועל יכולותינו לשינוי. "וכשאני לעצמי, מה אני?" - אנחנו יכולות לפעול וליצור רק בתוך קהילה וחברה. "ואם לא עכשיו, אימתי?" - קדימה לפעול, ועכשיו!

לעתיד טוב יותר,
אסנת להט

אלימות כלפי נשים במהלך 2007

מחקר השוואתי: עזה, טורינו, חיפה

מכתב מכאן

שוב על אלימות וכל שנה על אלימות ועד שלא תהיה אלימות. אלימות כלפי נשים ואלימות בכלל מתעקשות על הייחוד. מתעקשת על "היבדח". כן, נקרא לדברים בשמם. לא אלימות במשפחה, לא רצח על רקע רומנטי ולא רצח "לשמירה על כבוד המשפחה". מדובר ברצח נשים ובאלימות כלפינו בגלל היותנו נשים ולא בגלל שום סיבה אחרת. כי אנחנו חיות בעולם שבו דמנו הותר מאז ומעולם. ועכשיו אנחנו לא מוכנות יותר לחיות ולמות או לשאת את הסבל הזה. אנחנו לא מסכימות עם סדר הדברים הקיים. לא "ייקחו" אותנו לאשה, לא יוכלו להיות ה"בעלים" שלנו. לא יגידו לנו "תשתקי" ולא יזלזלו בזכות שלנו לשלוט בגופנו. אנחנו כבר יודעות שאפשר גם אחרת. אבל כל זה לא קורה בחלל ריק. היחס לנשים אינו רק יחס לנשים. הוא היחס לכל הדברים הקטנים והחלשים בעולם. הוא היחס לכל מי ששונה, לא שייך, לא דומה. אנחנו אולי לא קטנות - חלקנו - לא בגודל ולא בגיל - אבל היחס המזלזל כלפי נשים דומה מאוד ליחס כלפי הטבע. אימא-אדמה הרי נאמר לא פעם. אנחנו מקור החיים, אנחנו מזינות ודואגות, מטפלות. כל זה הרי לא במיוחד נחשב. לכן אפשר ומותר לשלוט בנו, גם לאנוס אם מתחשק וגם לפעמים לרצוח. כן, מי שמזלזל בטבע, מי שמתייחס בכבוד רק לכוח ולעוצמה, מי שמחזיק בנשק ורואה באלימות לסוגיה השונים דרך לגיטימית, מי ששולט בנו - גם נשים וגם גברים - המערכת הקיימת לגווניה השונים. כל אלו, כל אחד לחוד וכולם יחד, יצרו את מציאות חיינו. לא מקלטים לנשים מוכות ולא מרכזי סיוע לנפגעות (וכן, גם לנפגעי) אונס ותקיפה מינית וכל השירותים למיניהם לא יביאו להפסקת האלימות. רק מאבק משותף לשינוי העולם כמו שאנו מכירים אותו כיום עשוי לחולל שינוי. הכול בדיוק להפך. כל מה שנאמר לנו יום ולילה על-די השלטון באמצעות סוכניו השונים: בית הספק, הטלוויזיה, העיתונות, הפרסומות, הכול הפוך. במקום לקנות יש למחזה במקום לבזבז יש לחסוך. את הכסף יש להוציא לטובת הרוב ולא לטובת המיעוט. יהיו מים לכולם אם לא יתנו אותם לחקלאות שכל מטרתה ייצוא לאירופה. לא יהיה צורך במכונית ובתלות בדלק אם תהיה תחבורה ציבורית טובה וחיים. אפשר שיהיה חינוך חנים ולכולם. אפשר לחיות ללא צבא, אפשר לבחור לחיות ללא מלחמה. ה"מצב" אינו מחויב המציאות. המציאות ניתנת לשינוי. יתרה מזאת, אם לא נתחיל לחיות אחרת לא תהיה לנו ברירה אלא לחיות אחרת, כי גם לכדור הארץ נמאס מהאלימות נגדו. יש קשה אין פמיניזם פרטי ואין ארגון היכול לחיות בארץ הזאת ולעסוק "רק" בנשים. כי נשים כאמור הן אימא-אדמה, ואדמה יש רק אחת.

חנה ספרן

אדם ונציגה אחת מטעם המשטרה - סך הכול 50 מרואיינים/ות, מתוכם 92% נשים ו-8% גברים (פרופורציה זהה נמצאה גם בחלוקה המגדרית של רשימת המרואיינים/ות: 46 נשים ו-4 גברים).

* יותר ממחצית מהמרואיינים/ות דיווחו על כ-17,000 פניות בנושא אלימות שהתקבלו במהלך 2007. מתוכן 86% נשים (ליתר המרואיינים/ות לא היו נתונים מדויקים על כמות הפניות).

* המרואיינים/ות התבקשו לספר על חמש הפניות האחרונות בנושא אלימות שהתקבלו, בשימת דגש על סוג האלימות, מבצע/ת האלימות והמקום שבו התבצעה האלימות. המרואיינים/ות דיווחו על 223 מקרים, מתוכם 90% מהעבריינים היו גברים. ב-88% מהמקרים העבריינים היו קרובים/מכרים של קורבנות האלימות, למשל בן זוג, קרוב משפחה, הורה או קולגה. בדומה לכך, 84% מהמקרים שדווחו התבצעו בסביבה מוכרת, לרוב בבית ובעבודה.

* 80% מהמרואיינים/ות דיווחו שאינם חשים כי העיר חיפה אלימה ומסוכנת עבורם מערים אחרות. בין ההסברים שניתנו לכך היה ריבוי השירותים המיועדים לטיפול בנשים נפגעות אלימות.

* בשאלה שבדקה את דעת המרואיינים/ות על האפשרות לקשר בין הכיבוש/הסכסוך הישראלי-פלסטינאי ובין האלימות המופנית כלפי נשים, 62% מתוכם/ן ראו קשר בין השניים ו-36% לא ראו קשר כזה.

שורות אלו נקראות במהלך חודש נובמבר, חודש שבו יציין העולם את ה-25 בנובמבר - היום הבין-לאומי במאבק באלימות כלפי נשים. חודש זה נשם ונמנה את מאות אלפי הנשים שהותקפו/נרצחו/אוימו והטרדו על רקע מגדרי במקום עבודתן, ברחוב הציבורי, באוטובוס ו...בביתן. גם בחודש הזה נמשך להיות קורבנות של הטרדות ותקיפות מיניות, נמשך להיות קורבנות של הגזרות הכלכליות המוטלות עלינו חדשות לבקרים, ונמשך להסתובב בחדר וחרדה ברחובות העיר, באוטובוסים ובכבישים.

שוב נגיד, בפעם המי יודע כמה, שאין די באינספור ארגונים ועמותות הנותנים מענה (טוב ככל שניתן) לנפגעות אלימות. בו בזמן יש לשנות מהותית את סדרי העדיפויות ולהקצות משאבים לטיפול אמיתי ונכון. לחינוך, הסברה, העצמה, טיפול ומניעה ולהחמיר את העונשים הניתנים כיום לעבריינים, תוך ראייה מערכתית שתבדוק את הסיבות לאלימות. כל זאת בשאיפה להפוך את ביתנו, מקום עבודתנו, הרחוב הציבורי והסביבה שלנו למקום מוגן ובטוח יותר. צוות המחקר החיפאי כלל את נטלי רובין, עולא שתיין, חנה ספרן וחווה רובין.

מחקר זה, פרי יוזמתה של אוניברסיטת טורינו שבאיטליה, נערך בשיתוף עם "בית נשים" בטורינו, "מרכז נשים" בעזה ו"אשה לאשה" חיפה. מטרת מחקר זה היא עידוד מדיניות הממוקדת בבריאות האישה באזורים סוציו-פוליטיים מורכבים בכלל ובמזרח התיכון בפרט. הפרויקט מורכב משני חלקים: הראשון - איסוף מידע עובדתי על הקשר בין אלימות במשפחה ובין ההקשר הפוליטי הרחב יותר, אשר מאופיין ב"אלימות פוליטית" על צורותיה השונות; השני - השוואה והחלפת מידע על מתודולוגיות שונות ודרכי התערבות בטיפול, מניעה ותמיכה בקורבנות אלימות מגדרית. זאת באמצעות נציגות משלושה אזורים - עזה והגדה, חיפה וטורינו המארחות.

התחלנו בתחקיר קצר אך מקיף על מגוון השירותים הניתנים בחיפה לנשים נפגעות אלימות. גילינו שמספרם גדול (סימנו כ-100 גופים/נציגים רלבנטיים לצורך העניין) ושהדרך היעילה והנכונה לאסוף את הנתונים היא באמצעות קיום ראיונות פרוטאליים עם אותם נציגים. עם הזמן לא הופתענו לגלות כי הרוב המכריע של נותני השירותים הן נשים.

במהלך החודשים מרץ עד יוני בשנה זו - אספנו נתונים מ-50 נשים וגברים מתוך רשימת היעד. מה שהנחה אותנו בבחירתם/ן הייתה השאיפה שהן תייצגנה מגוון רחב ככל שניתן של קשת הארגונים והעמותות הפועלים בחיפה: ממרכזי סיוע לנפגעות אלימות, ארגוני נשים - ערביות, יהודיות, לסביות, פלסטיניות ודתיות, מקלטים לנשים מוכות והאגודה לזכויות האזרח; השירותים העירוניים - אגף הרווחה על שלוחותיו, המרכז לטיפול ומניעת אלימות במשפחה; המשרדים הממשלתיים - משרד הבריאות, בתי החולים בעיר ומשרד הפסיכיאטר המחוזי; גורמי אכיפה - המשטרה ובית המשפט; כמו גם מכונים פרטיים וציבוריים המעניקים שירותים פסיכולוגיים ושירותים רב-תחומיים, בין היתר לנשים נפגעות אלימות לסוגיה.

כל המידע שנאסף בראיונות - הכמותי והאיכותי - הוקלד לתוך בסיס נתונים שנבנה במיוחד למטרה זו ועובד לכדי דו"ח מקיף.

להלן כמה נתונים מהדו"ח:

* לצורך המחקר רואיינו 14 נציגות של ארגוני נשים שונים בעיר חיפה, 10 נציגות של משרד הבריאות לשלוחותיו השונות, 10 נציגות של אגף הרווחה בעיר על אזוריו השונים, 4 נציגות של שירותים פסיכולוגיים שונים, 4 נציגות של מכונים ציבוריים רב-תחומיים ליעוץ וטיפול משפחתי, 4 נציגות של מכונים פרטיים רב-תחומיים ליעוץ וטיפול משפחתי, 2 נציגות של שירותי עזר משפטיים, נציגה אחת מארגון זכויות

נשים בשחר
ממשיכות להפגין בכל הארץ!
חיפה כל שישי בין
13:00-14:00
בכר הגפן בן-גוריון.
בואי הצטרפי גם את!

אשה לאשה באינטרנט www.isha.org.il
הצטרפי לרשימת התפוצה שלנו:
ishahfc@netvision.net.il

טופס הרשמה
הכנס הפמיניסטי ה 16
מלון סנט גבריאל, נצרת
20-22 נובמבר 2008

שם: _____ משפחה: _____ כתובת: _____
 אימייל: _____ טלפון: _____ נייד: _____

אנא סמני את העדפתך

	ללא לינה	כולל לינה		
1.	40 ₪ כולל סדנאות וקפה	שהות חמישי שישי	שהות חמישי שישי שבת	מס' ילדים בחדר (נא לציין)
2.	60 ₪ כולל סדנאות, הופעה ומסיבה	350 ₪ פנסיון מלא. סדנאות מסיבות, קפה ועוגה	460 ₪ פנסיון מלא סדנאות, הופעות, מסיבות, קפה ועוגה	350 ₪ פנסיון מלא. סדנאות מסיבות, קפה ועוגה
3.	50 ₪ מחיר ארוחה			

לתשומת ליבך, רוב החדרים מלינים 3 ו 4 נשים בחדר.

אנא סמני את הימים בהם תשהי בכנס: חמישי שישי שבת
 פרטים של שותפות רצויות לחדר:

שם פרטי	שם משפחה	טלפון

*אנו נעשה כמיטב יכולתנו להתחשב בבקשות לשיבוץ בחדרים. עם זאת, מספר החדרים מוגבל וייתכנו שינויים על פי האילוצים בפועל. אנו מודות לכן על הבנתך.

* תוספת עבור ילד/ה 100 ₪ ליומיים כולל לינה ושלוש ארוחות- גיל הילדים מוגבל ל- 12
 * נכוחתך חשובה לנו מאד. ולכן נוכל לקיים שמרטפיה.

שם ושם משפחה	מספר הילדות/ים	גיל הילד/ה

נגישות לחדרים:

כסא גלגלים / אחר: _____ צריכה הסעה לכנס מ _____ מגיעה עם אוטו ומוכנה לאסוף חברות מ _____

אוכל: צמחוני כשר בשרי צרכים מיוחדים: _____

עזרה בהשתתפות (מילגות)

חוסר אפשרות לעמוד בתשלום הכנס איננו סיבה לא להשתתף! נשמח לסייע למי שרוצה במימון לכנס. אנו מתחייבות לשמור על פרטיותך ונשמח לפנייתך.

סכום שתוכלי לשלם: _____ פרטים נוספים: _____

לשאלות וביירוורים בנושא מלגות השתתפות, אנו מזמינות אתכן לפנות ל- נאילה עואד-ראשד- 052-8993175, נטע רותם- 054-7719839

מצ"ב שיק ע"ס _____ (נא לרשום את השיק עבור: "תנועת אחות") אני אשלם ביום ההגעה סך של _____

להזכירך, רוב עבודת הכנס נעשית בהתנדבות. אנו מבקשות את עזרתך במהלך הכנס:

מוכנה לעזור ב: הרשמה שמרטפות תמיכה קבלת מנחות מסיבה שילוט ועוד.

מבקשת לתרום לכנס: _____ תודה רבה על תרומתך!

נא לשלוח טופס ההרשמה לכתובת הבאה: ארגון "אחות", ת.ד. 59396, תל-אביב 61593
 טל: 03-5250959, נינה מזרחי 052-3781115 פקס: 035379601 או במייל: kenes2008@walla.com

לעבוד בכל תנאי

על פגיעותן של מהגרות עבודה

חזרה ישכר

נ, צעירה בת 21, באה מתאילנד לישראל בדצמבר 2007 כדי לעבוד במשק חקלאי. היא הייתה מוכנה לעבוד קשה. היא שילמה כתשעת אלפים דולר למתווכים בארצה ובישראל, וקיוותה להחזיר את חובותיה לאחר שנת עבודה. כשבועיים לאחר הגעתה ארצה, נשלחה נ' על-ידי חברת כוח האדם, בדחיפות ובלי הסברים, למעסיק אחר. נאמר לה שהיא תלון בקרוואן שבחצר ביתו והיא התבקשה להשאיר את הדלת בלתי-נעולה. להפתעתה, המתין לה המעסיק בקרוואן ודרש ממנה להגיש לו אוכל ולעשות לו עיסוי. בליל המחרת הוא אנס אותה.

ד', עובדת סיעוד מבולגריה, הצהירה בשבועה כי מעסיקה נהג לכנותה "זונה" ו"זבל", השמיע בנוכחות הערות סקסיסטיות משפילות והורה לה ללבוש בגדים חושפניים.

א' מהודו התלוננה שמעסיקתה "נהגה לדחוף אותי, לצבט את זרועותיי ללא סיבה ולאסור עלי להתקלח יותר מפעם בשלושה ימים. היא הרשתה לי לאכול רק מעט ופעמים רבות אף הגישה לי בשר בקר שאמונתי אוסרת על אכילתו".

שישים ושמונה תצהירים של מהגרות עבודה שהועסקו בתנאי עבדות, הוכו או הותקפו מינית, נשלחו בשנת 2007 על ידי עמותת "קו לעובד" למשרד התעשייה, המסחר והתעסוקה, האחראי למתן היתרים להעסקת

מהגרי עבודה. ואולם אנחנו יודעות בוודאות שמאחורי כל תלונה על תקיפה מינית מסתתרות עבירות רבות שהעובדות נמנעות מלדווח עליהן. ויש להן סיבות טובות לכך. בראשן, הפחד מאובדן הפרנסה, שבלעדיה הן ומשפחותיהן יאבדו את שארית רכושן, החשש מן הסטיגמה שעלולה לדבוק בהן ואי-אמון במשטרת ההגירה, שיצא לה שם של משטרת גירוש. יתרה מכך, רק מעסיקים בודדים נשפטים ונענשים ומשרד התמיכה מקמץ בביטול היתרי העסקה. אפילו מעסיקים הידועים כעברייני מין סדרתיים, כמו החקלאי במקרה הראשון, ממשיכים לקבל היתרי העסקה.

לרשויות המדינה יש תפקיד מרכזי בהפקרתן של מהגרות עבודה לתופעות של אלימות: הזיכיון לגיוסם של העובדים נמסר לידי חברות כוח אדם פרטיות המתחשבות בעיקר בשורת הרווח; הרשות לבטל את אשרת העבודה הוענקה למעסיקים, כמכשיר שליטה רב-עוצמה המחזק את תלותם הכלכלית של העובדים בהם; ואכיפת חוקי העבודה על המעסיקים רופפת ביותר.

ויותר מזה, פחדים מדומים מהשתקעותם של לא יהודים בישראל גוברים על מחויבותה המוסרית של המדינה להעניק למהגרי העבודה זכויות יסוד. למשל, הזכות לחיי משפחה והזכות להורות - במצב הנוכחי, לידת תינוק פירושה ביטול מיידי של רישיון שהייתה של האם בישראל; נישואים בין מהגרי עבודה פירושים גירוש מיידי של אחד מבני הזוג; פרדה מבן זוג ישראלי, מכל סיבה שהיא, תגרום להפסקת הליכי האזרחות וגירוש מן הארץ. מהם נהלים דרקוניים אלה

אם לא אלימות ממסדית:

על-פי נתוני בנק ישראל, בשנת 2006 שהו בארץ כמעט 190 אלף מהגרי עבודה, המהווים יותר מ-7% מסך כל כוח העבודה. ענף הסיעוד הוא המעסיק הגדול ביותר של מהגרי העבודה. בשנת 2007 הונפקו כ-50 אלף היתרים להעסקת מהגרי עבודה בסיעוד, מרביתן נשים.

עובדות הסיעוד הזרות הן הקבוצה הפגיעה ביותר לתקיפה מינית. טשטוש הגבולות בין יחסי העבודה ובין הקשר האישי הנוצר במהלך החיים בכפיפה אחת, בידודה של המטפלת בארץ הזרה והזדקקותה הנואשת לעבודה, מזמנים למעסיק אלים ולמשפחה נצלנית הזדמנויות שונות להטרדה, אגב איוס מתמיד על חוקיות מעמדה. פגיעותן גוברת ביתר שאת משום שהפיקוח על תנאי העסקתן הוא שטחי ביותר. נייר עמדה של עמותת קו לעובד על הטרדה מינית של מהגרות עבודה קובע כי היעדר מקלט לנשים הנפגעות הוא הליקוי החמור ביותר בהתמודדות הרשויות עם תופעת התקיפה המינית של מהגרות עבודה.

מאבקנו הפמיניסטי לביעור כל צורות האלימות לא יהיה שלם אם לא נפעל נגד אדישות החברה לתופעות האלימות כלפי מהגרות עבודה. כצעד ראשון עלינו לתבוע מן המדינה לשאת באחריותה ליכויות האדם שלהן. מהגרי עבודה הם הפרולטריון השקוף של עידן הגלובליזציה, אך יש להם נוכחות ממשית בתוכנו והם לא עומדים להיעלם. לכן הגיע הזמן להיענות ברצינות לאתגרים החברתיים שהגירת העבודה מציבה לפנינו. הכותבת פעילה בקו לעובד ובקואליציית נשים לשלום

הוא שמאפשר לנשים - המצויות בשולי החברה- לחוש בעלות ערך ומספק להן תקווה לחיים טובים וחופשיים יותר.

אנו מודעות לכך שלרוב האנשים אין מודעות למצבן של נשים הנמצאות בזנות ולסיבות שהובילו אותן לכך. בנוסף, במרבית המקרים ישנה שיפוטיות קשה והאשמה כלפי נשים אלו, כאילו הן עצמן אחראיות למצבן. לכן, אחת המטרות של "אשה לאשה" היא להרחיב את הפעילות החינוכית והמודעות בקרב קהלים שונים ולהעלות את נושא הזנות ומצבן של נשים אלו על סדר היום החברתי. פרויקט "אופק נשי" משתף פעולה עם "אשה לאשה" ומתנדבות מטעם הארגון נוטלות

חלק פעיל בסיוורים ואף משתפות בניסיון שהצטבר בשנות העבודה עם נשים הנמצאות בזנות. אנו מקוות ששיתוף פעולה זה יתרחב לתחומים נוספים במטרה לצמצם ולמגר את ממדי הזנות באזור חיפה.

וערביות- כולן נשים אשר מסיבות כאלו ואחרות הגיעו לעסק בזנות - מרביתן בשל חובות כבדים, עוני קשה והתמכרות לסמים.

הבעיות העיקריות שעמן מתמודדות הנשים הנמצאות בקשר עם הפרויקט כוללות: שימוש בסמים ורצון להיקלט בתכנית גמילה, הריון (הפלה, מעקב הריון/לידה), בעיות

פרויקט "אופק נשי" סיוע לנשים הנמצאות בזנות שרי אהרוני מתנדבת בפרויקט

עם משמורת על ילדים, צורך בסיוע ותמיכה נפשית, רצון לעבור שיקום תעסוקתי, בעיות בריאותיות שונות, תמיכה בהתמודדות עם רשויות החוק (משטרה, בתי משפט) והתמודדות עם אלימות מצד לקוחות וסרסורים.

מרבית הנשים שמחות מאוד על הקשר אשר נוצר עם הפרויקט ומבקשות לבחון את מידת האפקטיביות של השירותים המוצעים- חלק מהן שומרות על קשר טלפוני עם העובדות ב"אופק נשי" ואחרות נפגשות עם המדריכות והעובדות הסוציאליות כדי לחפש את הדרך המתאימה לסייע להן.

אך יותר מהכול, הקשר האנושי-נשי אשר נוצר במהלך הסיוורים הקבועים מהווה בסיס לעשייה עתידית. קשר זה המבוסס על הקשבה, אמפטיה, רגישות וחוסר שיפוטיות

בעשור האחרון יצאה "אשה לאשה" מספר פעמים בדרישה להכיר בצרכים המיוחדים של נשים הנמצאות במגעל הזנות ולהפנות משאבים ממשלתיים בכדי לסייע ולתמוך בהן.

לשמחתנו, בחודשים האחרונים התחיל לפעול בחיפה וסביבותיה פרויקט "אופק נשי" אשר נועד לתת סיוע, תמיכה, ליווי וייעוץ לנשים בזנות. הפרויקט שנמצא בשלבי הקמה, ממומן על ידי משרד ראש הממשלה ומופעל במשותף על ידי משרד הבריאות ושירותי הרווחה המקומיים. בימים אלו חונק "אופק נשי" בחיפה "בית חם" - מקום למנוחה, תמיכה ומגורים זמניים לנשים העוסקות בזנות והמבקשות סיוע מכל סיבה שהיא.

חברות הצוות של "אופק נשי" (עובדות סוציאליות, מדריכות ומתנדבות) עורכות סיוורים קבועים ברחבי העיר כדי להביא לידיעתן של נשים הנמצאות בזנות את דבר הקמתו של הפרויקט. במהלך הסיוורים הנערכים פעמיים בשבוע (בלילה וביום) מחולקים לנשים העובדות קפה, עוגיות, קונדומים ודפי מידע הכוללים פרטים ומספרי טלפון של מרפאת המין האנונימית ושל "בית החם".

בעקבות הסיוורים החל מחודש יולי 2008, נוצר קשר רצוף ועקבי עם כמאה נשים הנמצאות בזנות באזור חיפה: ברובן, בים ובדירות ליווי ברחבי העיר. נשים אלו משקפות חתך רחב של החברה בישראל: צעירות ומבוגרות, עולות וותיקות, מזרחיות ואשכנזיות, יהודיות

קו חירום לקורבנות סחר בנשים
Информация, помощ и поддръжка
женщинам, пострадавшим
от сексуальной эксплуатации и торговли
24 **054-3008036**

סדרת מפגשים בהנחיית: מיכל אוהיון ונינה מזרחי

בין דיכוי ליצירה - לסביות והקשר לפמיניזם רדיקלי
מרעננות הגדרות ומדברות את עצמן

מפגש ראשון: יום ד' 12.11.08

אחוות נשים או אהבת נשים?

האם הפמיניזם מאפשר לנשים למצוא את זהותן הלסבית ולצאת מהארון?
ומה התפקיד של הלסביות ככוח מחרר בפמיניזם

מפגש שני: יום ד' 26.11.08

"בואי נתנשק"

להיות לסבית - האם כל אשה היא לסבית?

דיון על הרצף הלסבי ועל ארוטיקה לסבית

מפגש שלישי: יום ד' 10.12.08

"פנתרות שחורות"

לסביות בישראל - על הקשר בין דיכוי חברתי כלכלי מעמדי לזהות

מפגש רביעי: יום ד' 24.12.08

יצירה לסבית

כיצד מוצגת הלסביות באומנות: קולנוע, שירה, צילום

ניתוח פמיניסטי של יצירה לסבית

מפגש חמישי: יום ד' 07.01.09

לגלות אהבה - התשוקה ככוח יוצר בחיי

מפגש חוויתי - להתחבר לנשיות שלי, להניע את עצמי ואת גופי לאהבה...

המפגשים יתקיימו בשעה 20:00 בבית "אשה לאשה", ארלוזורוב 118, חיפה

קולקטיב בשעה 20:00

יום ראשון 30.11.08

יום שני 29.12.08

80
או כפי יכולתך
ש"ח

הנחות לחברות - פרטים באתרנו

www.isha.org.il

דמי חברות לשנת 2008

חברה יקרה, הנך מתבקשת לחדש את החברות באשה לאשה ולשלם את דמי המנוי בהקדם האפשרי למען נוכל להמשיך ולשלוח לך את דף המידע. תודה!
ארלוזורוב 118, חיפה 33276 טל 04-8650977 פקס 04-8641072

שם פרטי ומשפחה _____

ת.ז. _____ טל. _____

כתובת _____

הנני מצרפת בזאת 80 ש"ח עבור דמי חברות לשנה

ו/או תרומה בסך: _____ ש"ח.

נשים יהדות וצדק חברתי

בן הייתה אמו של רבי תנחום בן רבי חייא עושה: ביום שהייתה לוקחת לו ליטרא אחת של בשר, לוקחת לו שתיים, אחת לו ואחת לעניים; ביום שהייתה לוקחת לו אגודה אחת של ירק הייתה לוקחת לו שתיים, אחת לו ואחת לעניים. (פסיקתא דרב בהגא פסקה בח)

נשים במרכז המסורת של אחריות חברתית
נפתחת קבוצה שתעסוק בחיבור בין יהדות, צדק חברתי ונשים
יהדות מחברת ולא מפרידה, טקסטים מהמקורות
להצטרפות: נינה מזרחי 052-3781115

אשה לאשה ואסוואת מצאית

לטורניר שינג' פונג כייסי

יש לנו שולחן, יש לנו מרחב אבל חסרות שחקניות!
ניפגש בימי שני, בתאריכים 11.11.08, 18.11.08 ו 2.12.08

בין השעות: 17:00-20:00

אם את מתלמדת או אלופה, או סתם מחפשת חברה
בואי לכמה שעות של כייף, סרטים, קפה וחברה
דמי השתתפות - 10 ₪

"אשה לאשה" - מרכז פמיניסטי חיפה
כבר יותר מ-25 שנה
25 عاما من العمل المستمر
امراة لامراة - مركز نسوي حيفا
www.isha.org.il 04-8650977

תיק קניות

חדש!

למכירה

באשה לאשה!

מערכת:

ארנה מרי-אש, אסנת להט, חדוה אייל
נטלי הופמן, טל מטלון.

עיצוב גרפי:

יורדן דותן www.jordandotan.com

فعاليات

كولكتيب

الأحد 30.11.08

الاثنين 29.12.08

في تمام الساعة 20:00

سلسلة لقاءات حول المثلية وعلاقتها بالنسوية

ميسرة اللقاءات: ميخال اويون

تتم اللقاءات في تمام الساعة 20:00

في بيت امرأة لامرأة، ارلوزوروب 118 حيفا.

اللقاء الأول: يوم الأربعاء 12.11.08

أخوة بين النساء أم محبة نساء؟

هل تمكن النسوية النساء من إيجاد هويتهن المثلية

والخروج من الخزانة.

ما هو دور المثليات في قوة التحرر النسوية؟

اللقاء الثاني: يوم الأربعاء 26.11.08

لنتبادل القبل

أن أكون مثلية- هل كل امرأة مثلية؟

سيتم عرض مقطع من فلم.

اللقاء الثالث: يوم الأربعاء 10.12.08

إبداع مثلي

كيف تظهر المثلية في الفنون: السينما، الشعر، التصوير.

تحليل نسوي للإبداع المثلي.

اللقاء الرابع: يوم الأربعاء 24.12.08

مطارحة الهوى - الرغبة كقوة لخلق الحياة.

كيف لي أن أتواصل مع أوثقتي؟

النساء والمسؤولية الاجتماعية في الديانة اليهودية

نساء في لب تقاليد المسؤولية الاجتماعية.

في صدد فتح مجموعة تبحث في العلاقة بين اليهودية

والعدل الاجتماعي والنساء.

يهودية تجمع لا تفرق،

للانضمام والتفاصيل: نينا مزراحي 0523781115

امرأة لامرأة وأصوات تدعوكن إلى المشاركة في مباراة بينج

بونج

نحن نوفر الطاولة والمكان وما عليكم إلى القدوم واللعب

تتم اللقاءات في أيام الاثنين في المواعيد التالية:

11.11.08, 18.11.08, 2.12.08

بين الساعة 17:00- 20:00

إن كنت مبتدئة أم خبيرة ما عليك إلى القدوم

لساعات من المتعة، الأفلام، شرب القهوة والرفقة

رسوم المشاركة 10 شاقل

الخزانة والحقيقة

بقلم عدن

"ماما..في عندي شي أقولك إياها" بهمس تكلمت

"شو في؟" سألت بهدوء كعاد

"انا...انا بحب البنات"

"شو؟؟"

"انا..."

"سمعت" كلمتها خرجت بصرخة مكبوتة

"وما في عندك أيشي تقولي؟"

"شو عم بتحاولي تقولي؟ انك..."

"بعرفيش ماما...بعرفيش..."

اذكر المرة الأولى التي قرأت فيها قصص بلغة غير لغتي عن مثلي

الجنس. اذكر قصة شاب أنكر بكل قوة كونه مثلي عندما سئل

في المدرسة ورغم خوفه من الكلام عن الموضوع، إلا انه شعر

بالراحة لأنه استطاع أن يلفظ كلمة مثلي ولم تنهار الأرض تحت

قدميه. وقصة الفتاة التي أرادت أن تخبر أهلها وما أن بدأت

بالكلام عن الموضوع، تغيرت ملامح وجه أبيها وعرفت أنذاك

أنها تؤلمه بحديثها...وقصص أخرى أيضا.

لم تكن أيا من تلك القصص قصتي. قصتي أيضا لا تبدأ كما في

المقدمة. هذه المقدمة هي فقط إحدى المحادثات الكثيرة التي

دارت في مخيلتي كل مرة فكرت فيها أن اخبر أمي "الحقيقة".

في كل مرة قرأت فيها عن اللحظة التي يخرجون فيها من

الخزانة أمام أهمهم، كان هناك رد فعل مختلف. غضب، خيبة

أمل، تقبل. أم باكية، متجاهلة أو داعمة. وفي كل مرة، تسألت

ماذا سيكون رد فعلها، رد فعل أمي.

قبل سنتين، بدأت ابحث عن مواد وقصص عن المثلية الجنسية

لعلني أجد بين السطور أجوبة لأسئلة عدة. عندما وجدت

أول قصة، قرأت كلماتها بعطش، متذوقة كل كلمه، خائفة

أن يفوتني شيء. وفجأة، شعرت بأني قريبة لأناس لا اعرفهم،

يربطني فيهم سر. لكن لماذا بدأت بالبحث عن هذه القصص؟

مشواري ابتدأ في ذلك اللقاء مع امرأة ورجل مثليين. التقيت

معهم خلال فترة دراستي الأكاديمية، حيث انضمت إلى دورة

عن الجنسانية والعلاقات الزوجية وهما كانا ضيوفنا في إحدى

اللقاءات.

اذكر عندما بدأت المرأة تحدثنا عن تجربتها وتصف تلك الرغبة

التي شعرت بها لفترات متقاربة حتى قبل أن تعي أنها مثلية،

رغبة بان تكون قريبة من صديقاتها وان تضمهن. اذكر كيف

بدأت ابحث عن تفسير آخر لتلك الرغبة التي شعرت بها من

حين لأخر، لأنه "لا يعقل أني مثلها أيضا" فكرت.

إحدى الطالبات قالت بأنها تحب أن تكون قريبة لصديقاتها

أيضا وان تضمهن ولكن هذا لا يعني أنها مثلية. وافقتها الرأي

ضيفتنا وأنا تنفست الصعداء.

في اللقاء التالي، سألت المحاضرة إن كان لدينا أي أسئلة أو

تعليقات بخصوص لقاءنا مع مثلي الجنس وأنا بغير عادي

تجرت وسألت: "كيف يعرفون أنهم هكذا؟". نظرت إلي مبتسمة

وسألت: "كيف تعرفين انك مغايرة الجنس؟"

كان من المفروض أن يكون هذا سؤالاً بسيطاً ولكنني تجمدت

للحظة بدت لي كأنها لن تنتهي وفي راسي سؤال واحد: "انا

متغايرة الجنس؟...بتردد لم يشعر فيه احد، أجبت: "لأني انجذب

للرجال".

لم اكذب يومها. انا حقاً انجذب للرجال. وهكذا استطعت مرة

أخرى أن اخنق ذلك الصوت، تاركة من حولي صمتاً ملؤه الفراغ.

مرت سنتين منذ ذلك اللقاء وها انا أجراً وأعيد النظر إلى الوراء.

أثناء بحثي، وجدت كتباً ومقالات كتب فيها أن الكثير من

المثليين والمثليات أنفسهم يشعرون بالاشمئزاز والكراهية اتجاه

المثليين قبل أن يعوا ميولهم وأحياناً بعد أيضاً.

وهذا فعلاً ما شعرت في سن المراهقة في المرة الأولى التي وقعت

فيها عيني على مقطع من فيلم تبادلنا فيه أمراتان القبلات

بشغف. شعرت بالقرق، خفت وحاولت محي تلك الصورة من

ذاكرتي ولكنها أبت أن تفارقني.

"إذا كيف يعقل أني هكذا (لم أجراً على لفظ الكلمة وقتها) إن

كانت صور كنتك التي رأيت في الفيلم تشعرني بالاشمئزاز؟..."

تسألت في داخلي في كل مرة هاجمني فيها الشك.

لا ادري حتى اليوم ما الذي أثار شكى من حين لأخر، ولكن في كل

مرة هاجمني فيها، كنت أصاب بالذعر واهرب منه كالهاربه

من ظلها. كما أني لا ادري ما الذي دفعني قبل سنتين لمواجهة

هذه الشكوك والتساؤلات ولكن في تلك اللحظات، قررت البدء

بالبحث عن معلومات ومواد موثوق فيها.

كل معلومة جديدة، كل مقال، زاد خوفي من "الحقيقة". في

داخلي دار جدال مستمر. شعرت كمن تقف على منصة الاتهام،

منتظرة حكم القضاة. كنت محامية الدفاع والهجوم في أن واحد.

كنت المتهمه والحاكمة. دافعت عن نفسي واتهمتها وبسرعة

وبدون أن أعطي نفسي فرصة للمرافعة، أصدرت الحكم! والحكم

كان: "أنت مثلية"...في تلك اللحظة، كان هذا القرار بالنسبة لي

كالحكم بالإعدام.

"لا استطيع أن افعل لهم هذا! أن اسبب لأهلي كل هذا الألم! انا

لا اقدر أن أعيش حياة كهذه!!" صرخت في قلبي أشهر. سرت لا

ادري لاين. هربت من الجميع ومن كل شيء. لم أجرء على النظر

في عيون صديقاتي وكنت مصغية لكل حركة، لكل همسة، لكي

أؤكد أن كل شيء كعادته وان لا احد يشك بي.

تطلب مني الأمر بعض الوقت لأهدأ قليلاً وان أحاول التعرف

وفحص هذا المكان الجديد الذي وجدت نفسي فيه. لم أكن مع

أي امرأة من قبل. لربما كنت مخطئة؟ لربما أدخلت كل هذه

الأفكار إلى رأسي لكثرة القصص والمواد التي قرأتها؟ تسألت كثيراً

وهكذا بدأ مشواري في البحث من جديد.

هذه المرة دخلت إلى غرف الحوار الالكتروني، وضعت على وجهي

قناع وباسم مستعار دخلت هذا العالم الافتراضي. التقيت هناك

بنساء وثققات من هويتهن الجنسية وأخرى متخبطات. نساء

مزدوجات الجنس وأخرى هناك لأجل المغامرة فقط. وأصغيت

لجميعهن. منهن من تكلمن عن تجربتهن الأولى مع امرأة، عن

الخوف وعن الهلعة، عن الحيرة وعن تقبل الذات. بعضهن عرفن

أنفسهن كمثليات والبعض لم يحتجن إلى تعريف.

فجأة ذلك الحكم الذي أصدرته بصورة قاطعة، بدأ يسقط.

وعندما سأولني من خلف قناعي، من انا وهل انا مثلية، أحببت

باني لا ادري. لم استطع الإجابة بنعم، فانا انجذب للرجال أحياناً.

أحداهن قالت لي أثناء محادثة لنا: "أنت تنجذبين للرجال ولكنك

تغرمين بالنساء"...ماذا يقول هذا عني؟ تسألت.

كانت تتملكني رغبة قوية وحاجة لتعريف نفسي، للشعور

بالانتماء لمجموعة مع تعريف واضح للهوية الجنسية. هذه

الحاجة ما زالت قائمة. لا اعرف اليوم ماذا أريد. اشعر إنني ما زلت

في ذلك المكان في الوسط، دون تعريف ودون أجوبة نهائية. ليس

من السهل التواجد في مكان كهذا ولكن بحثي المستمر عن

أجوبة، أتعبني وزاد من حيرتي حتى قررت أن أوقفه.

"ماما...ما بعرف إذا في يوم راح اقدر أشاركك بالحقيقة، لكن

بتأمل انو لما أقرر احكيك، تقدري تسمعيني..."

~~~~~

مشواري ابتدأ قبل سنتين ولم ينتهي بعد. عندما بدأت ابحث

عن قصص باللغة العربية لأشعر باني لست وحيدة، لم أجد.

فقررت أن اكتب قصتي اليوم، لعلها تكون إحدى القصص التي

تتمائلي معها عندما تبدئين بالبحث عن قصص أخرى مثلك.

أصوات - نساء فلسطينيات مثليات

١١٨ شارع ارلوزوروف، حيفا ٣٣٢ ٦٧

تلفون: ٢٣٥٧-٨٦٦-٤-٩٧٢+

فاكس: ١٠٧٢-٨٦٤-٤-٩٧٢+

www.aswatgroup.org